

Complexnummer: 526700

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Asten

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

526699, 526702, 526704

Woonplaats

Heusden

Gemeente

Asten

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Bij Kasteellaan 4, 5725 AD te Heusden

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

De aan de zuidzijde net buiten de bebouwde kom van Asten gelegen HISTORISCHE BUITENPLAATS ASTEN, die in structuur en detail deels bewaard is gebleven, omvat de volgende onderdelen: KASTEELRUÏNE (1), HISTORISCHE AANLEG (2) en BEBOUWING OP DE VOORBURCHT (3).

De buitenplaats vindt zijn oorsprong in uitgestrekte landerijen, die in de middeleeuwen kerkelijk bezit waren, maar waarvan de heerlijke rechten in de loop van de 14e eeuw in wereldlijke handen waren overgegaan. De plaats in het dal van de Aa was vermoedelijk van belang als halteplaats voor de doorvoer over land van goederen naar Maastricht, bestemd voor het kapittel van Maastricht in tijden dat de Maas niet bevaarbaar was. De heerlijkheid omvatte een gebied dat ongeveer samenviel met de grenzen van de huidige gemeente Asten.

De eerst vermelding van "t Huys tot Asten" dateert uit 1399, toen het als verdedigbaar centrum in gebruik genomen werd door Gerard van Berkel, die daarvoor, omstreeks 1395, een uitgebouwde hoeve had gekozen als bestuurscentrum voor het beheer van de omliggende landerijen.

Het tot de jaren 1930 eerst tot ruïne vervallen, toen gedeeltelijk herstelde, maar in de tweede wereldoorlog verwoeste, ruïneuze, huis is gelegen op een dubbel omgracht kasteelterrein. Een bakstenen brug verbindt het huiseiland met de tussen de grachten gelegen voorburcht, waarop zich een U-vormige bebouwing bevindt. Een door bomen omzoomde oprijlaan verbindt de weg van Asten naar

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Heusden met een in het midden van de bebouwing van de voorburch opgenomen poorttoren die toegang geeft tot de binnenplaats van de voorburch. Aan de noordzijde wordt de buitenplaats begrensd door de loop van de Voordeltonkse Broekloop, die zich ter plaatse om het terrein heen slingert. Aan de zuid- en westzijde bevinden zich rechthoekig aangelegde bospercelen, die aansluiten bij de aanleg van het kasteelterrein.

De historische wegenstructuur op de buitenplaats is nog goed herkenbaar; de aanwezigheid van bomenrijen draagt daar in belangrijke mate aan bij.

Waardering

De HISTORISCHE BUITENPLAATS ASTEN is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de goed bewaard gebleven karakteristiek van een versterkt huis met omliggende hoofdstructuur;
- vanwege de landschappelijk-visuele silhouetwerking.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526699

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 november 2005
Kadaster deel/nr	82745/31

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heusden	Asten	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Asten	P			877

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: KASTEELRUÏNE.

Het kasteel besloeg in oorsprong een rechthoekige oppervlakte 25 x 26 m, waarvan drie zijden waren bebouwd en bevatte een versterkt deel en een woongedeelte. De toegang was in de zuidoostelijke hoek gesitueerd, gemarkeerd door een rechthoekige toren met op de hoek een ronde toren ter bescherming van de ingang. Omstreeks 1700, toen de westvleugel reeds was verdwenen, werd het gemoderniseerd en heeft de hoofdvorm van twee haakse vleugels sedertdien geen ingrijpende verandering ondergaan. Vanaf circa 1860 stond het kasteel leeg en zette het verval in: tussen 1890 en 1910 verdween de noordvleugel en driekwart van de oostvleugel. Alleen de traptoren en de kelders bleven behouden. In de huidige ruïne is het oorspronkelijke veertiende-eeuwse grondplan nog goed herkenbaar aanwezig, evenals resten uit de bouwtijd, die zich deels onder het maaiveld bevinden.

De noordvleugel met traptoren werd in 1935 hersteld dan wel gereconstrueerd, maar in 1944 weer door oorlogshandelingen grotendeels verwoest. Van die noordvleugel resteert thans een ruïne op rechthoekige plattegrond, aan de westzijde beëindigd door een trapgevel en aan de oostzijde door een puntgevel met schoorsteenkanaal. De travee met de trapgevel is een toevoeging uit 1935. Het bouwlichaam bestaat uit een twee bouwlagen hoog, vier vensterassen tellend noordelijke gedeelte, dat gedeeltelijk nog tot goothoogte aanwezig is. De ruimte wordt in de breedterichting verdeeld in drie gedeelten, elk afgescheiden door een scheidingsmuur bekroond door een schoorsteen. In het muurwerk zijn nissen aangebracht. De zuidzijde van de vleugel is, naar voorbeeld uit de zeventiende eeuw, over de gehele lengte uitgebouwd met een één bouwlaag hoge zijbeuk, die oorspronkelijk door een lessenaarsdak werd afgesloten. In die uitbouw bevindt zich de half ingebouwde, vierkante zeventiende-eeuwse traptoren, het enige bouwdeel dat uit die tijd tot op goothoogte bewaard is gebleven. De toren bevat aan de voorzijde een segmentboogfries op kraagsteentjes en wordt aan de bovenzijde afgesloten door een tandlijst. Aan de oostzijde van de trapporten bevindt zich een met pannen gedekte galerij met een driedelige arcade. Het muurwerk en de arcaden, evenals gedeelten van de traptoren, bevatten de voor het kasteel zo karakteristieke speklagen.

Het opgaand muurwerk met speklagen aan de oostzijde grenzend aan de noordvleugel is een restant van een in oorsprong veertiende-

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

eeuwse, maar in 1600-1625 ingrijpend verbouwde en verhoogde oostvleugel. Verder naar het zuiden de funderingen van de vroeg zeventiende-eeuwse zuidoostelijke poorttoren ("heksentoren"), die de plaats innam van de veertiende-eeuwse ronde toren die de ingang van het kasteel beschermde. Naast de toren zijn gemetselde bruggenhoofden, die dienen als pijlers voor de latere houten toegangsbrug. In het midden van het kasteelterrein is een gemetselde waterput. Een negentiende-eeuws terras op de binnenplaats wordt met een hardstenen trap verbonden met het lagere terreingedeelte dat naar de gracht toe leidt.

Waardering

De KASTEELRUïne is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als karakteristiek versterkt centrum van een heerlijkheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Kasteel

Monumentnummer*: 526702

Status rijksmonument
Inschrijving register* 07 november 2005
Kadaster deel/nr 82728/71

Woonplaats* Heusden
Gemeente* Asten
Provincie* Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Asten	P	1900	A2	
Asten	P	1900	A3	
Asten	P	1900	A1	
Asten	P	1900	A6	
Asten	P	1900	A7	
Asten	P	1900	A4	
Asten	P	1900	A5	
Asten	P			1140
Asten	P			946
Asten	P			875
Asten	P			1899
Asten	P			1314
Asten	K			1218
Asten	P			2043
Asten	P			872
Asten	P			2042
Asten	P			1988
Asten	P			1079
Asten	K			1220
Asten	P			1313
Asten	K			1219
Asten	P			877
Asten	P			873
Asten	P			882

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Asten	P			874
Asten	P			638
Asten	P			1898
Asten	P			876
Asten	K			1257
Asten	P			1894
Asten	P			1895

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE AANLEG.

Het kasteelterrein wordt omsloten door een ellipsvormige buitengracht uit het begin van de 17de eeuw. Daarbinnen het kasteeliland met centraal daarop het kasteel en omgeven door een cirkelvormige gracht. De begroeiing op het eiland kent geen aanleg meer en is verwilderd. Tussen de beide grachten is aan de oostzijde het terrein van de voorburch, waarop een U-vormige bebouwing. De binnenvoers van de buitengracht zijn goeddeels als tuin in gebruik. De dubbele omgrachting dateert uit het eerste kwart van de vijftiende eeuw.

De aanleg van het omringende terrein wordt gekenmerkt door een lanenstructuur, waterlopen, bospercelen met het dubbel omgrachte kasteelterrein als middelpunt. In het begin van de negentiende eeuw was er sprake van een "buytenhof", waarvan gedeelten in gebruik waren gegeven aan de pachters van de voorburch, doch thans is daar weinig meer van terug te vinden. De onder een hoek van circa dertig graden op de poorttoren van de voorburch aanlopende, door dubbele bomenrijen omgeven, oprijlaan, die een bruggetje over een aftakking van de Voordeldonkse Broekloop bevat, is ca 300 meter lang en vormt uit historisch oogpunt het meest in het oog springende onderdeel van het lanenstelsel. Bij de aansluiting op de weg Asten-Heusden bevinden zich twee driehoekige terreintjes, die vermoedelijk restanten bevatten van een toegangspartij. Ten zuiden van het kasteelterrein is een door waterlopen omgeven rechthoekig bosperceel dat in de negentiende eeuw heeft dienst gedaan als slingerbos, maar thans is verwilderd.

Een wisselend aantal pachtboerderijen maakte in de loop der tijd deel uit van de heerlijkheid Asten. Geen van deze hoeven is echter bewaard gebleven. Een sluisje in het zuidoosten geeft via andere waterlopen de verbinding met de Voordeldonkse Broekloop.

Waardering

De HISTORISCHE AANLEG is van algemeen belang:

- vanwege de nog goed herkenbare historische structuur van een op een agrarische functie gebaseerde heerlijkheid;
- de ouderdom;
- de functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen

Historische aanleg

Monumentnummer*: 526704

Status rijksmonument
Inschrijving register* 07 november 2005
Kadaster deel/nr 82728/55

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Heusden		Asten		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Kasteellaan	1			5725 AD	Heusden		
Kasteellaan	2			5725 AD	Heusden		
Kasteellaan	3			5725 AD	Heusden		
Kasteellaan	4			5725 AD	Heusden		
Kasteellaan	5			5725 AD	Heusden		
Kasteellaan	8			5725 AD	Heusden		
Kasteellaan	10			5725 AD	Heusden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Asten	P				872		
Asten	P				873		
Asten	P				874		
Asten	P				1314		
Asten	P				875		
Asten	P				946		
Asten	P				1313		
Asten	P				2043		
Asten	P				877		
Asten	P				1988		
Asten	P				876		

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 3: BEBOUWING OP DE VOORBURCHT.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De goed bewaard gebleven, één bouwlaag hoge, in baksteen opgetrokken U-vormige bebouwing dateert, evenals de buitengracht, uit het eerste kwart van de zeventiende eeuw en werd vroeger als hofstede aangeduid. Het voormalig agrarisch gebruik wordt bevestigd door het vóórkomen van de bebouwing en de historische benaming van de verschillende onderdelen. De langgerekte aaneengesloten bebouwing is, rondgaand van zuid naar noord: samengesteld uit de volgende naar oude functies benoemde onderdelen: In het zuidelijk deel een schop, een varkenskooi en een secreet, een brouwhuis en een schuur, een bedrijfsgedeelte, een voorstal en een keuken.

In het tussenstuk: een opkamer, een stal, het poortgebouw en een opkamer.

In het noordelijk gedeelte: een keuken, een voorstal, een bedrijfsgedeelte, een schaapskooi en een schop.

Van de zuidelijke vleugel is het bovenste gedeelte van de kap met riet gedekt, daaronder met oud-hollandse pannen: het uiteinde is afgewolfd. Aan de zijde van de binnenplaats bevinden zich elf ramen, sommige met twintigruits verdeling, vijf rechte en vier getoogde deuren. Het middelste gedeelte, dat asymmetrisch door de hoger opgetrokken poorttoren in twee delen wordt verdeeld, is goeddeels met pannen gedekt en bevat aan de binnenzijde te rechter zijde twee twintigruits vensters, een klein raampje, een dubbele getoogde deur en een vierruits spaakvenster. Te linker zijde van de poort een groot twintigruits venster.

Het met een ingesnoerde piramidespits bekroonde poortgebouw is hoger opgetrokken dan de overige bebouwing en bevat aan de bovenzijde een gemetselde tandlijst. Aan de binnenzijde boven de getoogde poortdoorgang een rechthoekige opening. Aan de buitenzijde een gemetseld boogfries met vijf bogen, een ruitvormige opening boven de poort en duivengaten. De noordelijke vleugel is met pannen gedekt en bezit aan de binnenzijde vier ramen, drie rechte en twee getoogde deuren, alsmede een dakkapel in het midden.

De schaapskooi en de schop aan het uiteinde zijn vervangend door weinig aangepaste nieuwbouw. De gebouwen zijn thans voor het merendeel als woningen ingericht.

Waardering

De BEBOUWING OP DE VOORBURCHT is van belang:

- als voorbeeld van goed bewaard gebleven bijgebouwen met een van oorsprong agrarische functie behorend bij een versterkt huis;
- vanwege functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats;
- vanwege de zeldzaamheidswaarde van de U-vormige grondslag van de bebouwing.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument